

Noční Paříž

Noční Paříž je tichá a tajemná. Těžký, mokrý sníh pozvolna taje v ulicích a stéká ze střech a okapů. Noc je vlhká, jen žlutý měsíc zvolna klouže mezi mraky. Na Place de Gréve se ve větru a měsíčním svitu zase tiše houpá oběšenec. Věžní hodiny Hotelu de Ville právě odbily celou hodinu a v malém krámku na Place de Gréve se modlí řezník se svojí ženou a dětmi k sošce svaté panny Marie mezi dvěma houpajícími se šunkami.

Krasy hryzají ve stěnách nebo se tu a tam šustnou v bahnitých uličkách, pod nohama pozdních nočních chodců, kteří vykřikují a tasí kord.

Forfant-la-Pivoine často svítí na cestu manželským párům měšťáků, vyděšených ve tmě, kteří se vracejí z divadla Hotelu de Bourgogne. Za pár sous je doprovodí až k jejich domu na Place des Vosges, když po cestě nepotkají darebáky z jeho bandy. Potom budou tito dobří lidé rychle a bez urážky lehčí o svoje kabáty a měšce a žebráci půjdou dál až ke hřbitovu Neviňátek, kam byli pozváni Velkým Korzárem, králem podsvětí.

Ve svém doupěti ve Faubourg St Martin se Velký korzár, tlustý Rolin připravuje na setkání se svými poddanými. Jeho blázen, Bavottant, jenž ho všude následuje přitáhl káru vyskládanou kabáty šlechticů, které tuláci během vpádů posbírali. Na té se jeho pán poveze. Vůdce jeho přísluhovačů stařec Jean řečený Rot-le-Barbon mu radí, aby byl ostaržitý, protože existuje křehký vztah mezi šéfy dvou zločineckých band: Calembredainem, který má své doupě ve věži Nesle a Rodogonem Egypťanem sídlícím ve Faubourg St Denis. Calembredaine je silný, ovládá všechny pařížské mosty, univerzitní čtvrt a nábřeží Seiny. Také Rodogone je plný sil, protože má na svojí straně cikány a věšce.

Strašlivý Jean-Pourri se vrací ze svých tažení ulicemi Paříže a v dlaních svírá kojence. Dvacet sous za něj zaplatil chůvě od La Couche, domu pro nalezené děti za Notre-Dame. To dítě je přibližně šest nebo sedm měsíců staré. Bude snadné zkroutit jeho nohy a tak ho zmrzačit ještě předtím než ho pošle spolku jisté markýzy. Potřebují děti pro obětování během jejich černých mší... Obchod jde lépe v těchto dnech. Teď když už ten zatracený otec Vincent de Paul nekazí jeho vzkvétající a výnosný obchod tím, že sbíral odložené děti na prahu dveří dřív než on. Jean-Pourri pospíchá. Dnes v noci musí být na velkém shromáždění všech zločinců na hřbitově Neviňátek. Bude moci hotově zaplatit... kdyby jen časy nebyly tak těžké. Ale tlustý Rolin je velký vůdce a obdrží svoji daň.

Na Place des Vosges se v souboji utkal muž, aby pod balkónem předvedl svoji serenádu. Artémise, Roxane, Glicérie a Crisolie, krásné preciózky ze čtvrti Marais se s rozkoší vyklánějí z oken.

Nedaleko odtud, v hluboké noci spí obrovská Bastila jako velryba někde na dně oceánu. Na hradbách se svolávají vojáci, zatímco měsíc se klidně odráží na jejich bronzových dělech. V hloubi vězení už vězni zapomínají na návštěvu krys s rudýma očima. Ve své cele píše ostudný obchodník, Bussy Rabutin dopis králi, začíná Vaše milosti... Zatímco o několik střech dál, v hotel du Temple, jeho sestřenice, kousavě vtipná Mme de Sévigné mu píše dopis. „Můj drahý, vy jste ve vězení... Včera jsem viděla vaši dceru. Žertuje jakoby vás viděla každý den a chová se slušně, jako kdyby nikdy nedělala...“

V rue de la Tourelle, Ninon de Lenclos píše Mme de Sévigné doporučení pro jednu z jejích přítelkyň. Je to Mme Scarron, rozená Francoise d'Aubigné, čerstvá vdova po velice známém satirickém básníkovi, který ji však zanechal zcela bez prostředků. „Je to skromná žena, která by mohla dát rád vaší domácnosti, komorným a služebnictvu. Bohužel je krásná jako anděl a příliš tichá. Proto ji žádná žena nechce ve svojí blízkosti. Všichni muži touží po ní.“

Kurtizána zapečetí svůj dopis rudým voskem a se zívnutím se protáhne. Milenec, kterého čeká je někdo váhavý, markýz de Saucourt. Spadne konečně do její pasti? Očekává

jeho návštěvu tento večer, ale je pozdě a on tu ještě není... Jde do své šatny, kde má dostatečné množství parfémované vody s pomerančovými květy. Na svém mramorovém stolku má stará panna pudry z Kypru, pomády z Florencie a Říma, španělský vosk, oleje z Nice, svěží mléka a vody vonící po květinách, parfémované kahany, které se rozhoří tou nejkrásnější vůní...

Ale někdo klepe na malá zahradní dvířka. Chvála bohu! Je to jeho...

V tichu kláštera du Temple jistá žena našla své útočiště před věřiteli. Mme Scarron spí na svém úzkém lůžku. Stále se otáčí a nepatrně sténá. Zpočátku se budí, protože v přítmí slyšela posměch mrzáka Scarrona. Proč na něj stále vzpomíná, když už je teď mrtvý? Má strach, že jí společnost nikdy neodpustí to, že byla ženou zábavného invalidy s ostrým perem. Jak se jednou může vymanit z pout minulosti a začít nový život, když má tak malé mínění o sobě a tak málo skutečných přátel?

Zítرا půjde vyslechnout ranní mši a pak dál, do Louvru, aby předala petici králi a požádala ho, pokud to bude možné o malý úřad nebo malou penzi.

Král Ludvík XIV. se prochází po střeších Louvru. Kdo by si to pomyslel? Ale ve tmě jsou všechny kočky černé, a tohle je jejich hodina... Mladý král je na lovu. Nestačí mu, že Infantka, jeho manželka k němu vzhlíží modrýma zamilovanými očima, že Madame de Soissons na něj vrhá žhavé pohledy, a že Madame d'Orléans, prohnaná Henriette se na něj vyzývavě směje. Královo srdce teď obsadila slečna de La Mothe-Houdancourt, dvorní dáma královny. Jenomže, když chtěl večer krásku navštívit v jejích komnatách, zabránila mu v tom stráž bdělé Mme de Navailles, která je zodpovědná za tento okouzující, ale také malicherný houf královniných dam.

Po tomto žalostném zpětném ústupu jeho Výsost svolala Velkou radu pro milostná dobrodružství, jeho tři nejlepší přátele pro veškerá hýření: Péguilin, de Guiche, de Vardes a Bontemps, svého komorníka.

Péguilin se v takových záležitostech vyzná přesně. Vysvětluje, že jediná přístupová cesta ke krásce vede střešními okapy a potom dolů komínem.

„Tyhle stezky lásky mi zlomí vaz,“ vzdychá král uvedený do rozpaků.

Ale Péguilin ho povzbuzuje. A tak se Velká rada konečně šplhá přes podkrovní mansardy Louvru na střechu.

„Dejte pozor, ať neuklouznete, Sire.“

„Všechno v pořádku,“ míní panovník. „Pro jistotu si ale vezmu boty do ruky.“

Bontemps vzdychá:

„Vaše Výsost se zmáčí v mokrých okapech a nachladí se.“

„Až se vrátíme do mé pracovny, napijeme se svařeného vína.“

„Teď se musíme dostat až ke komínu přes břidlicovou střechu,“ oznamuje de Guiche, který tvoří předvoj.

„Čert to vem!“ bručí král, který visí a křečovitě se drží.

„A to nejhorší přijde teprve dole,“ poznamenává ironicky de Vardes a spouští provazový žebřík dolů do komína.

„Pojďte Sire,“ říká přešlapující Péguilin. „Tohle je ta pravá chvíle pro útok. Jdu napřed. Chci dnes být první.“

„Dobře Péguiline, ale ne abyste byl první naprosto ve všem!“

„Buďte bez obav Sire, počkám až se dostanete ke svému příbytku.“

„Co se mě týče, zůstanu jako vaše zástita na střeše,“ poznamenal de Vardes, Bontemps a já budeme nahoře držet žebřík.“

Péguilin de Lauzun, který je už úplně dole v krbu ještě zvedl svůj gaskoňský nos, „Ah, od té doby, co de Vardes dostal La Soissons, zaujímá jen toto místo.“

„To ona jistě otevírá všem návštěvníkům,“ říká král.

Markýz de Vardes nahoře čeká na svého vznešeného pána, který již zmizel dole v komíně a jen lhostejně pokrčí rameny v odpověď na ne zrovna laskavou poznámku panovníka.

S Bontempsovou pomocí pevně drží houpající se provazový žebřík. Měsíc se ztrácí za mraky a nastává úplná tma. De Vardes cení zuby jako pes, při té pálivé představě. „Jako by mu na vévodkyni La Soissons záleželo, na té královské děvce!“ Ale proč stále vzpomíná na jistou mladou ženu se zelenýma očima, proč ho její představa ustavičně straší? Je to jen hloupá vzpomínka, na kterou by nejraději zapomněl...

Mlle de La Mothe neočekává návštěvu Jeho Výsosti více, než kterákoli jiná dvorní dáma. Jiná dáma, jejíž jméno nebude chtít vícekrát znát, by očekávala Péguilina snad ještě méně. Ale tady není nic sladšího a více poddajného než dvorní dámy. Mademoiselle de La Mothe si sotva stačila přidržet ruku na ústech a potlačit tak výkřik, když se před ní objevil její královský milenec, černý jako kominík.

Tady nesmí zaznít žádný hluk, žádný výkřik. Nezapomeňme, že za vedlejšími dveřmi vlevo by se mohla probudit Mme de Navailles, zatímco za dveřmi vpravo se nachází ložnice královny.

Královna leží sama ve své velké posteli. Snaží se usnout, ale bez úspěchu. Stále čeká na krále, svého manžela. Ona ví, že král těžce pracuje pozdě do noci. Ale vždycky se alespoň na chvíli zastavil...

Zdá se, že Marie Theresie španělská na něj stále čeká. Ale nemůže mu nic vyčítat. Král je k ní velice pozorný manžel a příjemný jako sen.

Marie Theresie se posadí na své posteli a dva rychlé stíny v tmavém rohu místnosti se také pohnou. Jsou to dva královnini trpaslíci. Muž a žena, jsou tu stále, věrní, zarmoucení a šaškující. Spávají se psem v tmavém rohu místnosti.

Královna požádá trpaslici, aby jí připravila šálek čokolády s rozmíchaným vejcem a se skořicí. Pije ji v docela malém šálku a myslí na Španělsko...

Král leží v náručí Mlle de La Mothe – Houdancourt, jejíž krásná tvář je umazaná černými sazemi, jak ji líbal.

Péguilin vedle je jiná záležitost. Je trochu neklidný. Velké, jasné a zděšené oči objektu jeho dobývání ho trochu znejistily, a to i přes jeho šarm a obratnost v milostných pletkách, které jsou tak pověstné. Bude první, kdo naučí tuto skvostnou porcelánovou figurku s maličkými údy tajemstvím milostného umění?

„Řekněte mi, má lásko,“ šeptá, „jste ještě panna?“

V okamžiku ho ta nevinnost štípne ve výtce a směje se. S přirozeností ho klame, že je všechno, aniž by si uvědomili, že nahoře zívá markýz de Vardes a Bontemps, kteří stále drží provazový žebřík, a že čas je tak drahocenný. Musejí využít každou minutu, vybuchnout, k čertu! Ah, teď je to mnohem lepší. Skutečně rozkošná, tahle mladá dívka. Je komické, že si jí až dosud nevšiml. A že má dojem, jako by ji znal již léta. Jak to, že se mu její úsměv zdá tak povědomý?

„Řekněte mi vaše jméno, poklade,“ prosí, než ji opustí. Dívka si oblékla rozpustilý úsměv.

„Řekněte mi vaše.“

„Jsem Péguilin, vy to nevíte! Skutečně mě nepoznáváte?“ Ona se však jen hlasitě směje.

„Péguilin, královský kominík.“

Ale ona se již snížila k tomu, aby se představila s veškerou svou dětskou vážností.

„Mé jméno je Marie – Agnes de Sancé.“

Ve svých komnatách v Louvru cítí kardinál Mazarin, že jeho smrt se blíží. Dnes se nechal dopravit do svého paláce Rue Neuve-des-Petis-Champs, aby si prohlédl skvostnou knihovnu, jejímž zbudováním pověřil Gabriela Nausé. Ten s velkými náklady sesbíral na třicet pět tisíc svazků z Holandska, Flander, Anglie nebo Itálie. Potom chtěl navštívit své velké stáje, které cizinci obdivovali, jako by byly osmým divem světa. Musel se usmát při pohledu na vznešená, vyšívaná sedla svých mezků, tak drahých, že stejná čabraka zdobí i hlavní loď katedrál.

Po návratu ze své procházky se kardinál cítil slabý. Smrt není daleko a on to ví. On by měl opustit všechny ty skvostné a pěkné věci, které získat sám tak těžkou prací, diplomacií a poníženími.

V koutu místnosti, sedí u krbu jeho první sekretář M. Colbert a něco škrábe na svém malém stole.

Bude to kardinálův poslední testament.

Svíčky dohořívají a poslední urození hosté Mme de Soissons se s výkřiky rozcházejí v Tuileries. Opilí se potácejí dolů z rue du Faubourg St Honoré, pokřikují a pro svoji kratochvíli bouchají ohořelými knoty luceren na nebesa krámků.

Množstvím sladkého vína omámená vévodkyně de Soissons hledá svoji ložnici. Přízeň, kterou si jako neteř kardinála Mazarina podržela jí zajistila život v tomto křídle Louvru. Díky ní se konečně pochmurný Louvre probouzí do luxusní a radostné nálady. Tanec a slavnosti každý den. V noci milostná potěšení. Postel Olympie Mancini, vévodkyně de Soissons není nikdy prázdná – nebo jen velmi vzácně! Navzdory jejím úspěchům něco trápí krásnou Italku. Jejím trápením je de Vardes, její oficiální milenec. Dokáže ji opustit? Po nějaký čas je stále rozptýlený, vzdálený. Cítí, že je již méně vnímavý k jejím ostrým poznámkám či k jejímu pohrdání.

To by pro ni bylo naprosto pokořující!

Po té, co se vzdala krále, po kterém toužila, a který podlehl kráse její nesnesitelné mladší sestry Marie, kvůli níž tak pošetile pohrdl krásnou Olympií byla vévodkyně de Soissons hrdá, že dokázala získat markýze de Vardes, divokou kočku s krutým úsměvem. Nenapadlo by ji, že také on by byl schopný odvrátit se od ní.

Půjde se poradit s pověstnou věstkyní Mauvoisin, zvanou také La Voisin. Věstkyně jí ukáže jméno její sokyně. Pokud tu nějaká je, zemře...

Ale stojí skutečně de Vardes za takové starosti a úsilí? Vždyť král je ten, koho chce. Bez pochyby již musí být unaven svojí malou ženou, Infantkou, jenž stále vůbec nemluví francouzsky, a která slepě následuje striktní příkazy svého jezuitského našeptávače. Nikdy nebude hrát žádnou roli u francouzského dvora.

U dvora Ludvíka XIV. to je oficiální milenka, kdo bude vládnout. Ale, kdo se stane favoritkou?

Vévodkyně de Soissons natáhla své bledě zlaté tělo přes drahá prostěradla svého bohatě zdobeného lůžka. Je rozhodnutá, musí navštívit věstkyni La Voisin. Ta jí jistě vyjeví jméno její rivalky, která si zajistila takovou přízeň markýze de Vardes, že si dovolil zanedbávat samotnou Olympii de Soissons a ta teď musí vyhledávat služby věstkyně.

Je to žena, která zná tajemství každého léku, každé přísady a jistě jí bude moci opatřit také nějaký lék na nepříjemnou příčinu onoho „opožďení“, které jí po dvou měsících začalo znepokojoval. Většinou je obtížné znovu zavést takovými metodami přirozený cyklus, ale bylo by ještě mnohem více složité a nebezpečné nosit to dítě celých devět měsíců. Zvláště když má tak žárlivého manžela, a když už samotný zevnějšek toho dítěte – jeho barva, by byla přílišným rizikem pro odhalení manželčiny nevěry.

K čertu s těmihle starostmi! Jestli jí věstkyně La Voisin nebude umět pomoci z těchto nesnází, je tady ještě mnoho dalších způsobů jak se zbavit ovoce toho skandálu. Její služky a

sluhové jí jsou oddaní a pro několik mincí budou jednat horlivě a maximálně diskrétně. Všichni tito lidé jsou jednou nohou v pařížském podsvětí.

V kterém okamžiku to začalo, že krásnou, vlivnou a bohatou ženu přestala bavit pozemská potěšení se všemi variacemi a překvapeními? Bavila se tak moc, že se začala nudit s každým, i s markýzem de Vardes. Muži jsou nakonec všichni stejní.

Vlastně jen nedávno, když si opatřila nové smyslové potěšení, otevřelo se jí něco nového. Ale může o něm skutečně mluvit jako o muži? Byl stvoření temnot, prudký jako býk, tichý, jemný jako vítr, slepý a otevřený jako přírodní živel. Jeho objetí v ní vyvolala podivnou, zároveň strašlivou i opojnou mýtickou vzpomínku.

Vévodkyně de Soissons se zachvěla, její ústa jsou úplně vyprahlá. Vstane a tiše naslouchá. Pak padne zpátky na lůžko. Ne, její černý otrok sem již vícekrát neprijde. Bude poslán na galériu.

Temné chodby Louvru již vícekrát nespatří, klidného Maura, toho tichého obra, který otevíral dveře a stoupal v ceně, když odpovídal na otevřené nabídky své bílé paní.

Král, následovaný Péguilinem de Lauzun se právě vynořuje z komína. Oba jsou uspokojení. Markýz de Vardes a Bontemps jen kýchají a jsou mnohem méně šťastní. Král Ludvík XIV. kráčí po střeších Louvru.

Velký Korzár, král zločinců se vydal na cestu ke hřbitovu Neviňátek.

Tato noc je jako dělaná pro kratochvíle šlechticů a pro práci zlodějů a darebáků z podsvětí Paříže.

Celý Dvůr Zázraků, všichni ti jeho nejružnější členové proudí do ulic Paříže.

Bývalí vojáci, dezertéři nebo studenti, skuteční nebo falešní mrzáci, kuplíři, přechovávači kradených věcí, povaleči a tuláci, podvodníci, ti všichni, muži a ženy opouštějí své díry a vydávají se na povrch ulic Paříže.

Ale hlídky, hlavně strážníci armádní policie, nemají dnes v noci v plánu vystavovat své tváře v nebezpečí. Zůstávají na strážnici, kouří, hrají karty a tlustý kapitán Chateletu jde již zase do postele s děvkou, jenž si vybral z několika dívek, které sebrali pod nejružnějšími záminkami.

Podél břehů Seiny, se okolo ohňů shromažďují převozníci a námořníci. Pozorují stíny ohně a mlčí. Příležitostně zahlédnou mihnoucí se siluety mezi pramicemi s náklady. Jsou to žebráci, kteří si zvolili noc na pramicích plných čerstvého sena. Pak se probudí, když zaslechnou, jak velké hodiny Justičního Paláce nebo Hotelu de Ville odbíjejí půlnoc. Je čas shromáždit se na hřbitově Neviňátek.

Všichni žalostně opouštějí své páchnoucí chatrče.

Ve skladištích sena na obou březích Seiny je všechno cítit větrem a horami. Všechno tohle seno sežerou koně z města. Žije tu mnohem více koní než lidí a frkání ve stájích se ozývá ze všech stran.

A mezi nohama koně leží pamfletista Claude Le Petit, také známý jako Básník Špína. Snaží se spát. Je přesně mezi nohama koně bronzové sochy krále Jindřicha IV. na mostě Pont Neuf. Není mu tam zrovna horka, ale když prší, břicho královského koně mu poskytne dobrý úkryt.

Na chvíli usne, Clauda Le Petit vyrušil dnešní neobvyklý pohyb na mostě Pont Neuf. Ze svého výhodného místa sleduje proudění žebráků. Dobře ho znají a tak ho nechají samotného.

Básník Špína reptá:

„Pont Neuf, je obvyklé představení,
obchodníci mají léky, masti i koření.
Je domovem těch, co zuby trhají háky,

knih, oběšenců, však i parády.

Poskakují tu zpěváci s novou písní...“

Ale teď je noc a zpěváci balad za denního světla zmizeli. Most obstoupili lidé z podsvětí, aby odpověděli na výzvu svého vládce Velkého Korzára.

Je tady Calembredaine, otrhaný a hrozivý ve svém děsivém přestrojení s bláznivou parukou, černou páskou přes oko a v příšerném rouchu. Vůdce žebráků z věže Nesle je následován svými stoupenci, svými markýzami a děvkami. Měšťáci by si měli v dnešní noc dávat obzvláště velký pozor.

Pařížská noc je domovem šťastných darebáků, co kradou kabáty, odřezávají měšce, ale i mlátí a zabíjejí kolemjdoucí, je domovem volnomyšlenkářů, kteří si propěvují, když přecházejí mezi tavernami a bordely.

Claude Le Petit, básník z Pont Neuf tiše naslouchá a poznává zvuky svého nočního města. Hvízdání zlodějíčků, chrastění mečů, řev opilců, těžké oddychování těch, co již mají proříznutá hrdla a ještě volají o pomoc. Básník se směje této truchlivé směsici, do které se občas přidá pronikavý zpěv stále pracujících obchodníků s cukrovím a hluky všech ostatních svědků nočních zločinů.

Ale je docela chladno. Vítr vane od Seiny. Otrhaný pamfletista sklouzne dolů ze sochy Jindřicha IV. a přitáhne si šaty. Jde okolo taverny, z níž vychází vůně pečeně, a kdoví, možná najde teplé místo a před tím snad i plnou misku.

Rue de la Vallée de la Misère je ulice prodavačů pečeného masa. I v tuhle pozdní hodinu je stále plná života, všechny ohně hoří a nabodnuté pečeně se otáčejí. Stékající šťáva syčí pod rošty ohromných ohnišť.

Jen poslední krčma na konci ulice „U Kokrháče“ je prázdná a temná. Paní Bourjus, hostinská, zemřela právě dnes večer, po hrozném nálezce neštovicemi a pan Bourjus ji ve velkém pokoji nahore oplakává, zatímco ho jeho synovec, David Chaillou, bezstarostný mladík, který právě přijel z Toulouse, aby tu pracoval jako pomocník v kuchyni pozoruje a neví co má dělat. A tak stojí vedle bíle přikryté stolice, kam postavili zapálené svíčky a vedle níž leží číše s posvěcenou vodou.

Teď opusťme tohle smutné místo, stejně tak jako pověstného básníka, podívejme se někam, kde je tepleji a více živo.

Nespočetné taverny a krčmy jsou hvězdami noční Paříže. Je tady „Smrková šiška“ v rue de la Licorne a „Lví doupe“ v rue de la Coiffure. Tamhle v rue Bons-Enfants je „Dobré dítě“ a v rue des Mauvais-Garçons je „Bohatý oráč.“ Tady jsou „Tři palice“ a „Černý lanýž“ a mnoho dalších a tady v rue Hyacinthe „Zelený plotek,“ kde se scházejí duchovní jako Kapucíni, Celestýni a Jakobíni, a kam vklouzl i mnich Bécher se svojí vychytralou tváří, aby u vína zapomněl na plameny hranice.